

no és clar en quina llengua nasqué: per raons fonètiques, però, el fr. antiq. *a poste* [S. XVIII, almenys], i el cast. *a posta* han de ser manlleus. En castellà apareix primerament en la ploma d'autors que havien viscut molt a Itàlia i, en part, parlant d'ambients italianitzants, per primer cop en el *Viaje de Turquía* de C. de Villalón, mj. S. xvi; després: «Don Quixote --- dixo: --- Vive Dios que es gran milagro éste: las barbas le ha derribado y arrancado del rostro, como si las quitara *aposta*» (I, cap. 29); «Muchos señores y de título, han posado en esta posada, y *aposta*, por hartarse de verla, han detenido su camino muchos días» (*La Ilustre Fregona*, Cl. Cast., 308); «Digo, pues, que cada uno, / y todos mancomunados, / --- / havemos salido *aposta* / del lugar de Becerril / con la gaita y tamboril / ---», 15 Tírso de Molina (*La Prudencia en la mujer* III, esc. 9).

Tanmateix es pot sospitar que en part arribés a Castella per conducte català, on ja el recull Lacav. (1695) i la 2.ª documentació en castellà, 1602, és a l'*Alfarache* del valencià Martí (que deixa anar catalanismes prou sovint), Rivad. III, 376. Val a dir que en la nostra llengua no sembla haver tingut mai difusió general, car és estrany al llenguatge de Bna. i de gran part del Principat.

Des de jove l'he sentit usat especialment per gent del CpTarr., i es llegeix en autors val. i mall. (*AlcM*, *aposta* II, on cal rebutjar el superficial i antifonètic ètímon *APPOSITUM*); amb *-s* adverbial, *apostes* val. S. (*AlcM*); jo l'he sentit a Sólter, 1953, i Eivissa («com si l'haguessen enviat a *pósta* Sta. Eulàlia, 1963), i el llegeixo en autors pirinencs: Massó i Torrents i Mrn. Vayreda: «se comensà pel ball de la *cuca-fera*: *aposta* s'havien deixat dretes unes quantes motes de blat --- entorn d'una d'elles giravoltavan ---», «fer gemegar una gralla y un violí que *aposta* portaven amanits» (*Sang Nova* III, § 6, 192; *Puny.*, I, 52 (47)). El punt de partida fou sens dubte *posta* 'cita conviguda', que és tan antic, com hem vist, en català, però que en italià no ho era menys.

Posta 'la suma de diner que hom es juga en un joc', 40 i també l'acte de jugar-se-la: «Que demà o no sé quan és, / hi ha una *posta* / --- / una *posta* a can Vinyals, / de tu y ell, que pert dos rals / lo qui brami menos bé», *Pitarra* (*L'Esquella de la Torraixa*, *Gatades*, 41). *Apostar* [«*apostar* o *posar missions*: sponsione aliquem lacesere; sponsionem facere alicujus pecuniae», *DTo*. 1647], i és possible que ja corresponguin a aquest verb *aposta* en JMarc, i *apòste*, *aposté*, en Aversó, 914, 596; derivat postverbal *una aposta* [«*aposta* o *missions*: sponsio», *DTo*. 1647]; en català el mot ha sofert la concurrència dels populars *juguesca* (Principat) i *missions* (avui només bal.), en castellà *apostar* apareix c. 1570 (i abans *postar*, 1344, l. c., 608b3). *Apostador* [Lacav.].

Postura [1575]: «POSTURES Y MOVIMENTS DEL COS: 55 seure ab les cames esteses y tortes ---», OPou (*ThPu.*, 297); «Vinga --- / la corona d'oripell / --- / y als peus ma grandesa vol / un món de paper d'estrassa, / y ab esta *postura* y trassa, / manaré de pol a pol», Rector de Vallfogona, c. 1610; «*postura*: positio, positus, 60

-us», *DTo*. 1647; «jo estic en bona *postura* prop del Príncep», Lacav.; «les *postures* / que's venen allà en l'encant», cançó popular, *DAG*. A penes cal dir que és injustificada la guerra que han fet alguns ultra-puristes a aquesta forma: la distinció semàntica que indica el *Dfa*. és decididament recomanable, però (com ja indica ell mateix) sense exclusions dogmàtiques.

Posturer [Belv.]: «Feren ballets --- / lo ball de la civada, / y betes, *posturers*», Verdaguer (*Juven.*, O. C. *Pop.* xxix, 201); «Tonta, retonta! Si la Sofia està promesa! --- Ten la bondat de fer més favor al meu bon gust: no vas veure que és xata, *posturera*, roja de cabells?», Noller (*Pap.* xi, O. C., 84); «elles, les marionetes, esperen el moment de sortir, *postureres* com són, estufant-se el cabell o apariant-se el davantal de pampolina», Coromines (*Putxinellis*, pròleg, p. 6); *postureria* [Pons Mass., *Auca*]; *posturejar* [Labèrnia 1840]; *postureta* [Lab. 1840].

Positura, s'introduí en qualitat de variant originàriament cultista de *postura*, a la qual alguns, des d'antic, la preferiren. Busa reemplaça així sistemàticament el mot *postura* de Nebr.: «*positura*: positio; *positura* ajustant: appositio; *positura* en diverses parts: dispositio; *positura* en guarda: repositio; *positura* en son 25 *loc*: collocatio; *po. en preu*: licitatio; *po. de ous*: partus ovorum» (E-III-6); *positura* en Torras i Bages i en Bosch de la Tr. (*DAG*).

Postis [1695]: «*manlleuadis* o *postis*: adscititius, adventitius», primer fou *apostis*: «abandonen la mare 30 *apostica* o ficta, e corren darrera la verdadera mare» en Francesc de Santcliment, *Flors de Virtut*, a. 1490 (*DAG*): mot comú amb l'oc. ant. *apostitz* «postiche, faux», it. *aposticcio* (> fr. *postiche*), i cast.-port. ant. *apostizo*, -izo [S. xiv; *postizo*, 1495], provinent del ll. vg. *APPOSITIVUS* (Walde-H. II, 336); erradament el creia «barbrisme» Careta (que no volia deixar dir més que *lleuadis*, *sobreposat*, *barba falsa*, ço que és ben excessiu, per més que té raó en recomanar que *sobreposar* s'usi més que no es fa); substantivat: «la musa i la monja i la dama i la pia / s'arrenca el *postis* i la veu disfressada, / i surt la marmanyera endiablada / que empaïta ---», Maragall (*Oda a Bna.*, v. 51).

Postissures mall.: «s'any --- mig esborrat a força de *post*.» (*AlcM*); 'postureries': «'Botifarró' --- es cetro anomenaven / que duya, amb ses seues mans, / tots ets allots ignorants, / que sols de riure es cuidavan: / amb ell feya *postissures*, / bellandines y falets / a ses nines; y elles, pures, / reyen com babaluetes / en veure es bastó bronyit, / que era un tronc redó d'ausina», PdAPenya (JMBover, *BiEscrBal.*, 91.41.5). *Postisser*: «los ballesters en taula fan altre ben: que con veuran que aquell planer o *posticer* qui voga e'l seu trast, serà ujat e volrà beure e menjar, que'l ballester vogarà -l seu rem per delit, entró que aquell haja fet ço que ha a fer»: *planers* i *posticers* eren categories de remers, Muntaner (fets de 1285, Casac. IV, 41.4, llicó molt corrompuda en *AlcM*, on es reproduïx la falsa lectura de la sigla de *er*, com a *-h*, que havia fet Bof.). *Postor* 'licitador' [Belv.], mot poc genuí que convé reemplaçar per *el més-dient*, en els casos, majoritaris,